

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE
NA LATA 2023-2030**

Gmina
Malczyce

Przystanek tu...

Malczyce, 2022 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
CHARAKTERYSTYKA GMINY MALCZYCE.....	3
DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE.....	9
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	12
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	14
OCHRONA ZDROWIA	15
EDUKACJA I SYSTEM OŚWIATY	16
RYNEK PRACY.....	18
UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE	20
POMOC SPOŁECZNA	21
BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ	21
POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ	23
POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	25
POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA	27
ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE	27
WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY.....	30
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	32
ZDIAGNOZOWANE ROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY MALCZYCE	34
ANALIZA SWOT	37
MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU	39
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	40
SPÓJNOŚĆ REALIZACJI CELÓW ZE STRATEGIĄ POWIATOWĄ.....	41
MONITORING I EWALUACJA.....	51
SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ	51

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania gminy pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto prezentowana Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych na terytorium gminy. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmacnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030* stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie gminy, ponieważ zawiera cele średnioterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r¹.

CHARAKTERYSTYKA GMINY MALCZYCE

Gmina Malczyce to gmina wiejska położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie średzkim. Graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi województwa dolnośląskiego: od wschodu i południa z gminą Środa Śląska z powiatu średzkiego, od północy z gminą Wołów z powiatu wołowskiego, od południowego zachodu z gminą Wądroże Wielkie z powiatu jaworskiego, a od zachodu z gminami Prochowice i Ruja z powiatu legnickiego.

W skład gminy wchodzi 11 miejscowości Malczyce, Chełm, Chomiąża, Dębice, Kwietno, Mazurowice, Rachów, Rusko, Szymanów, Zawadka, Wilczków, które wchodzi w skład 9 sołectw: Malczyce, Chełm, Chomiąża, Dębice, Kwietno, Mazurowice, Rachów, Rusko oraz Wilczków.

¹ Dz. U. z 2021 poz. 2268.

Mapa 1 Położenie gminy Malczyce w powiecie średzkim

Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Powiat_%C5%9Bredzki_granice_gmin_i_miast_opisy.png (dostęp: 5.11.2022 r.)

Gmina Malczyce położona jest w obrębie makroregionu Niziny Śląskiej. Część północna gminy przylega do rzeki Odry i jej dopływu Średzkiej Wody. Na pozostałym odcinku nie występują granice naturalne. Same Malczyce są usytuowane we fragmencie Pradoliny Odry. Gmina Malczyce cechuje się atrakcyjnym położeniem geograficznym – leży w odległości około 40 km od Wrocławia i 20 km od Legnicy. Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 94 łącząca Wrocław z Legnicą, a także droga wojewódzka nr 345 do Strzegomia i 338 do Wołowa. Malczyce są liczącym się węzłem kolejowym, znajdują się na trasie zmodernizowanej linii kolejowej Wrocław – Drezno (przez Legnicę, Bolesławiec, Węglińiec).

Gmina Malczyce na najmniejsza gmina w powiecie średzkim i jedna z najmniejszych w Polsce. Liczy 5 257 ha, pokryta jest glebami piaszczysto-gliniastymi z cienką warstwą lessów. Lasy na terenie gminy zajmują ok. 11%, czyli 554 ha. Malczyc są gminą rolniczą. W północno-wschodniej części gminy, pomiędzy miejscowościami Malczyce, Chomiąża i Rzeczyca nad rzeką Średzka Woda znajduje się część Parku Krajobrazowego Dolina Odry II. Jest to teren zalewowy, w ujściu Średzkiej Wody od Odry.

Zdjęcie 1 Gmina Malczyce

Źródło: <https://www.malczyce.wroc.pl/project/turysta-przyroda/> (dostęp: 5.11.2022 r.)

Na terenie gminy znajduje się wiele szlaków pieszych, rowerowych oraz jeden szlak kajakowy na rzece Odrze, choć jest to nieoznakowany szlak Odry, z którego korzysta coraz więcej kajakarzy. Na terenie gminy szlak ten liczy 1,7 km. Wśród szlaków pieszych wyróżnia się:

- **Droga św. Jakuba Via Regia – pieszy międzynarodowy szlak pątniczy.** Długość trasy w gminie liczy 4,4 km (Kwietno), ruch jednokierunkowy do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostella w Hiszpanii z kierunku Środy Śląskiej do Złotoryi przez Malczyce, Prochowice i Legnicę.
- **Pomocnicza droga św. Jakuba Via Regia- pieszy międzynarodowy szlak pątniczy.** Długość trasy w gminie posiada 8,3 km (Wilczków- Rachów- Malczyce), ruch jednokierunkowy do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostella w Hiszpanii z kierunku Środa Śląskiej do Złotoryi przez Malczyce, Prochowice i Legnicę.
- **Pieszy szlak turystyczne PTTK- spacerowy zielony.** Długość trasy w gminie ma 17,3 km (Kwietno- Rusko- Malczyce), z kierunku Kąty Wrocławskie, Wrocław- Leśnica, Miękinia, Środa Śląska do Lubięża.

Z kolei do szlaków rowerowych na terenie gminy Malczyce należą:

- **Malczycka trasa rowerowa- szlak wrzosowy.** Trasa okrężna po historycznych zabytkach Malczyc. Cała trasa biegnie w granicach obrębu Malczyc, jej długość wynosi 10,3 km. Ścieżka oferuje obejrzenie ciekawych obiektów i miejsc w Malczycach, a także pozostałości tych obiektów, które świadczą o dawnej przemysłowej świetności.
- **Pętla lokalna Szlak Odry- powiatowa pomocnicza- trasa czerwona.** Długość trasy w gminie 8,7 km (Malczyce stacja kolejowa- Rusko- Kwietno), dalej w kierunku Środy Śląskiej, Zaboru, Miękini, Wojnowic do Brzegu Dolnego.
- **Szlak Odry- regionalna główna trasa niebieska.** Długość trasy w gminie 3,6 km (Malczyce) z kierunku Wrocław Leśnica do Głogowa wzdłuż rzeki Odry.
- **Nadodrzańska Malczycko- Średzka lokalna trasa Szlaku Odry- trasa żółta.** Długość trasy w gminie 8,7 km (Malczyce stacja kolejowa - Chomiąża) dalej w kierunku stacji kolejowej w Środzie Śląskiej (Szczepanów) przez Rzeczycę i Brodno².

² <https://www.malczyce.wroc.pl/project/turysta-szlaki-turystyczne/> (dostęp: 5.11.2022 r.)

Na terenie gminy dostępnych jest kilka ciekawych i wartych zobaczenia obiektów turystycznych. Należą do nich, m.in.:

- 1) Pałac w Kwietnie z XIX w.** – stanowi własność osoby prywatnej. Budynek w stylu niderlandzkiego neorenesansu. Obiekt ma urozmaiconą i skomplikowaną bryłę z bogatym kamiennym detalem elewacji, wieloma wieżyczkami, ryzalitami, wykuszami, szczytami i podcieniami. Budynek jest murowany z cegły licówki na planie prostokąta, dwu i trójkondygnacjowy, postawiony na cokole z granitu i podpiwniczony. Po zachodniej stronie pałacu postawiono fontannę na planie czterolistnej koniczyny, która stanowi centralny element gazonu, a na północny-zachód usypano sztuczne wzgórze z grotą i gloriettą na szczycie. Pałac nie jest dostępny dla turystów.

Zdjęcie 2 Pałac w Kwietnie

Źródło: <http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/185/Kwietno/> (30.11.2022 r.)

- 2) Zawadka.** Dawny Młyn w Zawadce. Wybudowany na przełomie XIX i XX w.

Zdjęcie 3 Zawadka – młyn w Zawadzie

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 5.11.2022 r.).

3) Cerkiew Zwiastowania Przenajświętszej Bogurodzicy w Malczycach.

Cerkiew Zwiastowania Przenajświętszej Bogurodzicy to dawny kościół ewangelicki, zbudowany w stylu neogotyckim, pochodzący z lat 1902–1903. Wzniesiony według projektu jednego z największych architektów niemieckich Hansa Poelziga. Świątynia posiada trzy kondygnacje okien. W latach 1953–1954 przebudowana dla potrzeb prawosławnych. W latach 1987–1997 dokonano kapitalnego remontu cerkwi, uzupełniono też wyposażenie wnętrza. Cerkiew została wpisana do rejestru zabytków w 1992 r.

Zdjęcie 4 Cerkiew Zwiastowania Przenajświętszej Bogurodzicy w Malczycach

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 5.11.2022 r.).

4) Kamień upamiętniający najwyższe poziomy wód Odry w Malczycach. Kamień z granitu strzegomskiego odsłonięty w 2002 r. w piątą rocznicę powodzi stulecia. Na jego ścianie frontowej umieszczonych jest 6 tabliczek marmurowych, na których oznaczono najwyższe poziomy stan wód na rzece Odrze odnotowanych w latach 1854 – 1997.

Zdjęcie 5 Kamień upamiętniający najwyższe poziomy wód Odry w Malczycach

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 5.11.2022 r.).

1) Pałac w Rachowie. XIX-wieczny pałac jest budynkiem dwukondygnacyjnym z czterospadowym dachem. Odrestaurowany w latach 2009-2012 roku przez Fundację Henricianum, która jest jego właścicielem.

Zdjęcie 6 Pałac w Rachowie

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 5.11.2022 r.).

- 2) **Kaplica w Chełmie.** Kaplica – Wotum za uratowanie życia. Fundatorem jest Alfons Lehermeier - obywatel Niemiec. W dniu 26 września 2013 r., obiekt sakralny został poświęcony przez J.E. ks. Arcybiskupa Józefa Kupnego Metropolitę Wrocławskiego.

Zdjęcie 7 Kaplica w Chełmie

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 5.11.2022 r.).

Jednym z ciekawych miejsc do zwiedzenia na terenie gminy jest **Izba Muzealna w Malczycach**, która powstała z inicjatywy Stowarzyszenia Sympatyków Malczyc i okolic. Jej otwarcie nastąpiło podczas „VI Pikniku nad Odrą” w lipcu 2007 r. Izba mieści się na I piętrze budynku biurowego stoczni. Stocznia zbudowana została w 1919 r. przez pochodzącą z Torunia polską rodzinę Józefa i Józefy Antoszewskich. W trzech pomieszczeniach różnych tematycznie udostępniono zwiedzającym wiele ciekawych eksponatów związanych sprzed i powojenną historią Malczyc. Ekspozycja flory i fauny Doliny Środowej Odry znajduje się w korytarzu izby. Prezentuje ponad 30 fotografii. W gablotach znajdujemy materiały informacyjne dotyczące ekologii i krajoznawstwa. W sali wystawowej znajduje się 10 gablot tematycznych oraz część oryginalnego sprzętu gospodarstwa domowego przedwojennych właścicieli. Oryginalne

przedwojenne meble, zegar, porcelana, okrągły stół oraz alabastrowy żyrandol. W gablotach możemy zobaczyć dokumenty związane z rodziną Antoszewskich, z historią Kościoła Katolickiego, przemysłu oraz kącik poświęcony rzece Odrze z licznymi mapami. Prezentowana jest tu również historia powojennej oświaty i sportu w Malczycach. Na ścianach można podziwiać także około 20 fotografii pokazujących przedwojenne Malczyce³.

Zdjęcie 8 Izba Muzealna w Malczycach

Źródło: <http://www.sympatycymalczyc.org.pl/754/>, (dostęp: 5.11.2022 r.).

DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE

W 2021 r. gminę Malczyce zamieszkiwało 5 714 mieszkańców, w tym 2 843 kobiety oraz 2 871 mężczyzn. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego. Mieszkańcy gminy w 2021 r. zawarli 22 małżeństwa, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W tym samym okresie odnotowano 11 rozwodów. 28,4% mieszkańców gminy Malczyce jest stanu wolnego, 56,4% żyje w małżeństwie, 4,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy.

Gmina charakteryzuje się spadkiem liczby mieszkańców. **W latach 2017-2021 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 283 osoby.** Spadek ogólnej liczby ludności jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, z uwagi na ujemny przyrost naturalny. W 2021 r. na 5 714 wszystkich mieszkańców gminy 60,85% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 17,73% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym, a 21,42% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia widać, że w analizowanych latach 2017-2021 zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

³ [https://www.malczyce.wroc22.r.\) .pl/project/turysta-izba-muzealna/](https://www.malczyce.wroc22.r.) .pl/project/turysta-izba-muzealna/) (dostęp: 5.11.2022 r.)

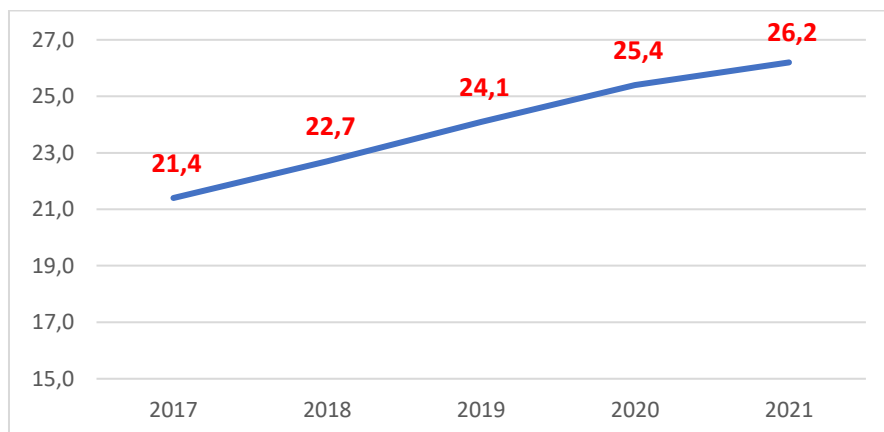
Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2017	5 997	17,33	1 039	63,57	3 812	19,11	1 146
2018	5 965	17,10	1 020	63,15	3 767	19,75	1 178
2019	5 952	16,94	1 008	62,45	3 717	20,61	1 227
2020	5 776	17,47	1 009	61,15	3 532	21,38	1 235
2021	5 714	17,73	1 013	60,85	3 477	21,42	1 224

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Malczyce jest zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia rozwoju społecznego, gdzie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym. **Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy w latach 2017-2021 zwiększyła się o 78 osób.** Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, w 2021 r. wynosił 26,2 i w stosunku do roku 2017 uległ **zwiększeniu o 4,8 punkty procentowe.** Wzrost liczby osób starszych ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju dalszej polityki społecznej, która będzie wymuszała podjęcie odpowiednich działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, organizacji odpowiedniej opieki wytchnieniowej oraz aktywizowaniu ich do zachowania aktywności społecznej jak najdłużej.

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malczyce w latach 2017-2021

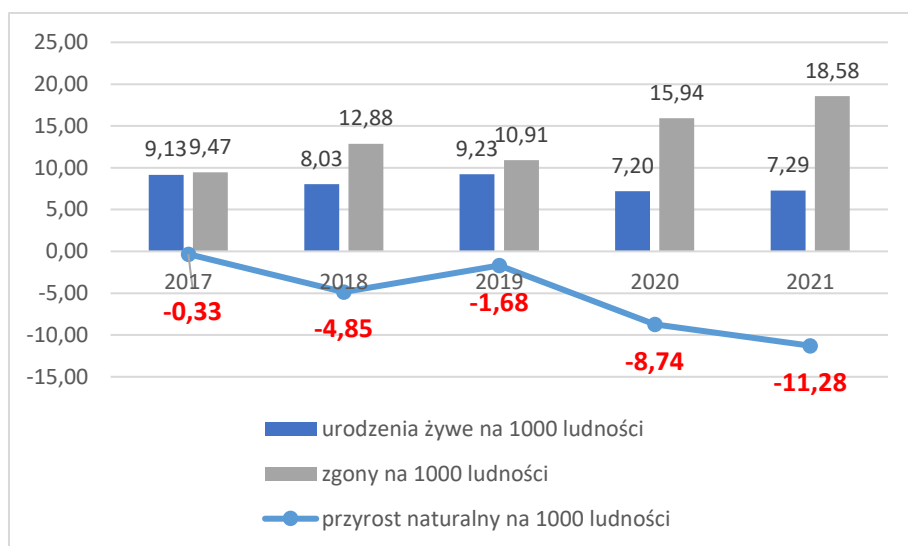

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Malczyce wynika z ujemnego przyrostu naturalnego, który jest skutkiem mniejszej liczby nowych urodzeń na terenie gminy.

W 2021 r. wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -11,28 osób na 1000 mieszkańców. Analiza danych z lat 2017-2021 wskazuje na pogłębianie się tego zjawiska, w wyniku którego więcej osób z terenu gminy umiera niż się rodzi.

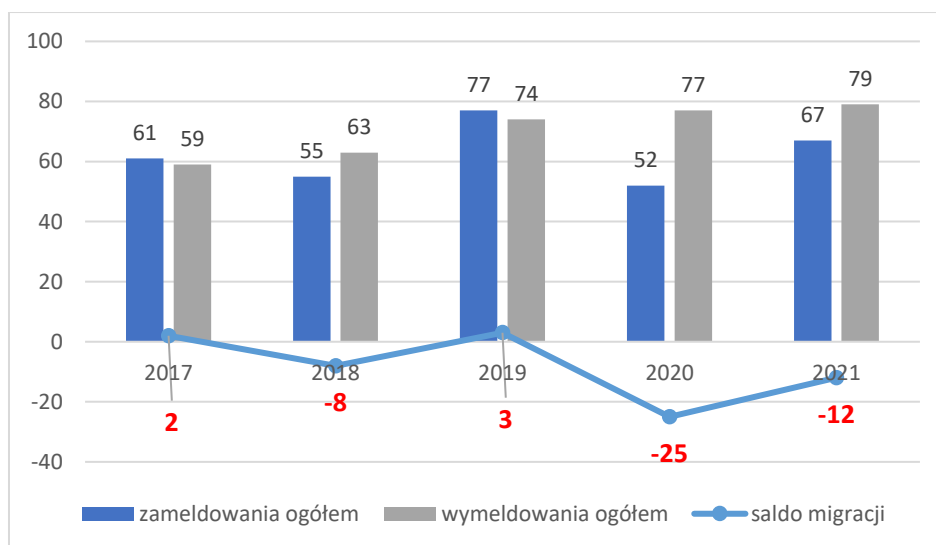
Wykres 2 Przyrost naturalny w gminie Malczyce na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Malczyce związany jest także z ujemnym saldem migracji. W 2021 r. odnotowano 79 osób, które wymeldowały się z terenu gminy oraz 67 osób, które się zameldowały. Saldo migracji wyniosło -12 osób. W okresie lat 2017-2019 można zaobserwować spadek wskaźnika salda migracji na terenie gminy, choć w roku 2017 i w roku 2019 saldo migracji przyjmowało wartości dodatnie.

Wykres 3 Saldo migracji w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny świadczy o zachodzących zmianach demograficznych w gminie, które są charakterystyczne dla całego województwa dolnośląskiego. Każdego roku odnotowuje się spadek liczby ludności, mniejszą liczbę nowych urodzeń oraz wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. W kontekście uwarunkowań społecznych nie są to zmiany pozytywne, gdyż powodują przede wszystkim spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, a wzrost osób starszych. Polityka społeczna

samorządu będzie wymagała podjęcia w następnych latach wzmożonych działań na rzecz osób starszych, które będą wymagały odpowiedniej opieki, wsparcia i pomocy.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu kultury, rekreacji i sportu na terenie gminy Malczyce realizuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Malczycach. W skład GOKiS w Malczycach wchodzi Biblioteka Publiczna oraz filia biblioteczna w Dębicach, a także świetlice wiejskie na terenie następujących miejscowości: Chomiąża, Mazurowice, Rusko, Wilczków, Rachów, Kwietno, Dębice i Chełm.

GOKiS prowadzi wielokierunkową działalność w dziedzinie wychowania, edukacji oraz upowszechniania kultury i sportu, w tym gromadzenie i ochrona historycznych dóbr kultury, popularyzacja książki, czytelnictwa, wspierania wartościowych form rekreacji, czynnego wypoczynku i czasu wolnego. Podstawowym celem działalności GOKiS w Malczycach jest:

- 1) Pozyskanie i przygotowanie społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze i współtworzenie jej wartości oraz upowszechnianie i promocja dorobku gminnej kultury i sztuki w kraju i za granicą.
- 2) Kształtowanie wzorów i nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze.
- 3) Prowadzenie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz upowszechnianie zdrowego stylu życia.
- 4) Prowadzenie działalności bibliotecznej oraz upowszechnianie czytelnictwa.
- 5) Zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki i ich ochrona.

Podejmowanie różnorodnych działań na rzecz lokalnej społeczności realizowane jest poprzez organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej, zespołowe uczestnictwo w kulturze, organizację różnorodnych form kulturalnych i sportowych w sekcjach, kołach i pracowniach tematycznych, organizację imprez kulturalno-sportowych mających na celu popularyzację edukacji, integracji, rozwoju sportu. GOKiS jest organizatorem wieczorków literackich, koncertów, przeglądów, festiwali, rajdów, wycieczek, wystaw, organizuje wypoczynek letni i zimowy dla najmłodszych mieszkańców gminy.

W 2021 r. GOKiS w Malczycach zorganizował m.in. 29 Finał WOŚP, koncert z okazji Dnia Kobiet, koncert z okazji Dnia Matki, piknik rodzinny na stadionie, spotkanie z uczestnikami spływu kajakowego Wrocław-Berlin, warsztaty makijażu dla pań, a także inne koncerty z różnych okazji i zabawy taneczne. W okresie wakacyjnym prowadził wiele warsztatów, np. artystycznych, garncarstwa, plastycznych, robienia biżuterii, zorganizował gry i zabawy plenarne, Kino GOK (6 seansów), wycieczkę rowerową oraz wycieczkę autokarową do Chełmska Śląskiego. Dodatkowo w lipcu 2022 r. w każdej świetlicy odbyły się warsztaty garncarstwa pt. „Łęgowi Garncarze” prowadzone przez mieszkankę Malczyc – absolwentkę Akademii Sztuk Pięknych. W 2021 r. z oferty GOKiS skorzystało łącznie 1 770 osób, w tym 540 dzieci w wieku 5-15 lat, ok. 80 osób wśród młodzieży, ok. 700 osób dorosłych oraz blisko 450 seniorów 60+.

GOKiS w Malczycach współpracuje ze szkołami, przedszkolem, Radami Sołeckimi, klubami sportowymi, Domem Opieki Caritas, Stowarzyszeniem Sympatyków Malczyc i Okolic, Ochotniczą Strażą Pożarną, Kołami Gospodyń Wiejskich i innymi organizacjami społecznymi.

Do organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje GOKiS należą:

- Fundacja „Szansa na Przyszłość”,
- Stowarzyszenie Inicjatywy Lokalnej Adsum,
- Fundacja „Zakręcenie na Odrę”,
- Fundacja „Zakręcenie na Odrę”,
- Stowarzyszenie Sympatyków Malczyc i Okolic,
- Ludowy Zespół Sportowy „Pogoń Dębice”,
- Ludowy Klub Kajakowy STER,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Malczycach.

W ramach upowszechniania i popularyzacji sportu współpraca GOKiS realizowana jest z następującymi klubami sportowymi działającymi na terenie gminy:

- Ludowy Klub Sportowy ODRA Malczyce,
- Klub Sportowy KS Rusko,
- Związek Stowarzyszeń Rada Gminna Ludowe Zespoły Sportowe,
- Ludowy Zespół Sportowy „Burza” Wilczków,
- Ludowy Zespół Sportowy TĘCZA Kwietno,
- Klub Sportowy „Zryw” Chełm,
- „Pogoń Junior Dębice” Stowarzyszenie Rodziców „TEAM”,
- Ludowy Zespół Sportowy „Grot” Mazurowice.

Na terenie gminy Malczyce znajduje się Hala Sportowo-Widowiskowa w Malczycach. Jest to nowoczesny budynek z pełnowymiarową salą, pomieszczeniami do zajęć fitness, zapleczem sanitarnym i szatniowym.

Zdjęcie 9 Hala Sportowo-Widowiskowa w Malczycach

Źródło: <https://www.google.com/> (dostęp: 7.11.2022 r.)

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działalność organizacji pozarządowych w każdej gminie stanowi potencjał rozwoju społecznego. Organizacje działają w obszarze kultury, profilaktyki, pomocy społecznej, popularyzacji sportu, wypoczynku i rekreacji itp. Ich działania statutowe mają wpływ na organizację życia społecznego poprzez organizację wielu wydarzeń o różnorodnych charakterze, a także poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. **W 2021 r. na terenie gminy Malczyce zarejestrowanych było 27 organizacji pozarządowych.** Część działających na terenie gminy organizacji posiada siedzibę poza terenem gminy, np. Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Dolnośląska, Hufiec im. Tadeusza Kościuszki w Środzie Śląskiej.

Współpraca samorządu lokalnego z organizacjami społecznymi odbywa się na podstawie „Rocznego Programu współpracy Gminy Malczyce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Współpraca przybiera formę finansową jak i niefinansową. W ramach współpracy finansowej Urząd Gminy ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań statutowych organizacji. Działania podejmowane przez organizacje skupiają się przede wszystkim na promowaniu zdrowego stylu życia poprzez realizację programów z bogatą ofertą zagospodarowania czasu wolnego oraz rozwijania zainteresowań mieszkańców gminy, organizowaniu aktywnych form wypoczynku dla różnych grup odbiorców, a także porządku i bezpieczeństwa publicznego.

W 2021 r. gmina Malczyce ogłosiła dwa konkursy ofert na realizację zadań publicznych o obszarze: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. W obszarze pierwszym wsparcie otrzymało 7 organizacji i wydatkowano na ten cel kwotę 170 tys. zł. Natomiast w obszarze drugim wsparcie m objęto 2 organizacje na kwotę 7 tys. zł. Współpraca samorządu lokalnego z działającymi na terenie gminy organizacjami społecznymi jest dobra i przybiera również formę pozafinansową. Organizację mogą liczyć na pomoc w zakresie realizowanych projektów, organizacji wspólnych działań, pomocy w nawiązywaniu kontaktów, udostępnianie sprzętu i pomieszczeń do realizacji własnych działań statutowych itp.

Dodatkowo w 2021 r. **w ramach inicjatywy lokalnej wpłynęło 8 wniosków.** Z pięcioma wnioskodawcami podpisano umowy na realizację zadania publicznego na łączną kwotę 10 tys. zł.

Poza ww. formami współpracy samorządu ze społecznością lokalną **realizowany jest w gminie Malczyce Gminny Program „Kreatywni w Gminie Malczyce”.** Program prowadzony jest z myślą o organizacjach pozarządowych lub grupach nieformalnych, które podejmują wspólny wysiłek, aby w społecznościach żyło się lepiej. Program polega na finansowaniu oddolnych inicjatyw społecznych mających na celu uzyskanie trwałych efektów poprawiających standardy życia, wizerunek miejscowości czy funkcjonalności istniejącej infrastruktury. W 2021 r. w ramach tego programu wpłynęło 7 wniosków, w tym 5 otrzymało dofinansowanie na łączną kwotę prawie 20 tys. zł.

OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Malczyce podstawową pomoc medyczną świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Malczycach (SP ZOZ). W 2021 r. jednostka miała podpisane umowy z NFZ na prowadzenie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), opiekę paliatywną i hospicyjną oraz zapobieganie, zwalczanie i przeciwdziałanie COVID-19. SP ZOZ w Malczycach świadczy również usługi medyczne prywatne, m.in. usługi laboratoryjne, kardiologiczne, endokrynologiczne. W 2021 r. w ramach POZ udzielono łącznie 22 466 porad lekarskich, w tym 3 396 dzieciom i młodzieży do 18. roku życia oraz 7 066 porad osobom starszym w wieku powyżej 60 lat.

W 2021 r. SP ZOZ otrzymał dotację w wysokości 30 tys. zł na realizację zadania w zakresie zapobiegania chorobom poprzez promocję zdrowia w zakresie fizykoterapii oraz kinezyterapii. Z fizykoterapii skorzystało 2 418 osób, wykonano 3 106 zabiegów. W ramach kinezyterapii obsłużono 548 pacjentów i wykonano 5 218 zabiegów. Z masaży skorzystało 401 mieszkańców gminy, w tym wykonano 3 981 zabiegów. Dodatkowo w ramach realizacji zadania wykonano 298 zabiegów na 31 małoletnich pacjentach w zakresie ćwiczeń usprawniających ruchowo. W tym samym roku SP ZOZ otrzymało również dotację w wysokości 16 tys. zł na zapewnienie usług opiekuńczych w zakresie specjalności ginekolog-położnik. W ramach zadania zrealizowano 159 wizyt ginekologicznych, z których skorzystało 159 pacjentek.

SP ZOZ w Malczycach w 2021 r. **realizował szereg programów profilaktycznych dla mieszkańców gminy Malczyce**, a były to m.in.:

- bezpłatne komputerowe badanie wzroku;
- bezpłatne badanie słuchu;
- bezpłatne badanie mammograficzne;
- profilaktyczna akcja nowotworowa poprzez bezpłatne badania markerów nowotworowych jajników CA – 125 i piersi CA 15-3, mając na celu zapobieganie chorobom poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie;
- bezpłatne badania USG piersi u kobiet;
- bezpłatne badania USG stawów żylnych;
- bezpłatne badania dermatologiczne;
- bezpłatne badania dietetyczne;
- bezpłatna akcja profilaktyczna w kierunku badań kardiologicznych;
- bezpłatna akcja profilaktyczna w kierunku badań jelita grubego;
- bezpłatne szczepienia przeciwko grypie;
- bezpłatne szczepienia przeciwko covid.

Należy dodać, iż na terenie Szkoły Podstawowej w Malczycach funkcjonuje Gabinet Profilaktycznej Opieki Zdrowotnej i Opieki Przedlekarskiej, który jest czynny w godzinach zajęć lekcyjnych. W gabinecie pracuje wykwalifikowana pielęgniarka zatrudniona przez SP ZOZ Malczyce. Opieka medyczna sprawowana jest dla wszystkich uczniów szkoły. Dodatkowo

na terenie szkoły dostępny jest gabinet stomatologiczny, który otwarty jest w poniedziałki, wtorki i środy w godzinach od 8.00 do 14.00.

Do najważniejszych zadań w ramach opieki zdrowotnej nad uczniami należą:

- wykonywanie i interpretowanie testów przesiewowych uczniów;
- kierowanie postępowaniem przesiewowym oraz sprawowanie opieki na uczniami z dodatnim wynikiem testów;
- przygotowanie profilaktycznych badań lekarskich uczniów, analiza i wykorzystywanie ich wyników;
- organizowanie i pomoc w wykonywaniu obowiązkowych szczepień ochronnych, przekazywanie informacji o kwalifikacji lekarskiej do wychowania fizycznego i gimnastyki korekcyjnej;
- czynne poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi;
- udzielanie pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów, zatruc;
- prowadzenie w klasach grupowej profilaktyki fluorowej;
- prowadzenie edukacji zdrowotnej uczniów.

Na terenie gminy Malczyce dostęp do podstawowej opieki medycznej jest zapewniony, choć często trudnością jest dostęp do lekarzy specjalistów. Działania profilaktyczne są realizowane i każdego roku korzysta z nich coraz więcej mieszkańców. Jednakże z uwagi na zachodzące procesy demograficzne i proces starzenia się społeczeństwa należy monitorować potrzeby mieszkańców w dostępie do opieki medycznej, tym samym wspomagać proces podnoszenia jakości i świadczenia pomocy medycznej na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy, którzy z przyczyn niepełnosprawności lub przyczyn natury technicznej lub organizacyjnej mogą mieć problem z dotarciem do lekarza pierwszego kontaktu.

EDUKACJA I SYSTEM OŚWIATY

Na terenie gminy Malczyce funkcjonują następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. Skarbów Dolnego Śląska w Malczycach
- Publiczne Przedszkole w Malczycach
- Żłobek Publiczny „Szczęśliwe Misie” w Malczycach.

W roku szkolnym 2020/2021 w Szkole Podstawowej odnotowano 400 uczniów w 21 oddziałach. Placówka zatrudniała nauczycieli dydaktyków w wymiarze 46,92 etatu (52 osoby), pracowników administracji i obsługi na 17,75 etatach (20 osób). w roku szkolnym 2020/2021 liczba uczniów z dysfunkcjami rozwojowymi (orzeczeniami) wynosiła 9 osób, którym placówka zapewniła możliwość udziału w zajęciach specjalistycznych, dla 3 uczniów zapewniono zajęcia w formie indywidualnej w formie zapewnienia potrzeby kształcenia specjalnego. Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęto 161 uczniów, 70 uczniów posiada dostosowanie warunków i wymagań edukacyjnych. Wśród innych form wsparcia udzielanych uczniom w roku szkolnym 2020/2021 należały:

- indywidualna ścieżka kształcenia – 9 uczniów;

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze – 97 uczniów;
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne 0 47 uczniów;
- zajęcia logopedyczne – 32 uczniów;
- zajęcia kształtujące kompetencje emocjonalno-społeczne – 37 uczniów;
- zajęcia językowe dla uczniów z zagranicy – 3 uczniów;
- zajęcia dla uczniów uzdolnionych – 2 uczniów.

W roku szkolnym 2020/2021 gmina zapewniała dojazd 169 uczniów i dzieci do szkoły i przedszkola. uczniowie dowożeni byli z następujących miejscowości: Chomiąży, Mazurowice, Rusko, Wilczków, Rachów, Kwielno oraz Dębice. W Szkole Podstawowej w Malczycach objęto pomocą socjalną uczniów uzdolnionych, a także potrzebujących wsparcia finansowego. Liczba przyznanych stypendiów naukowych wynosiła 8 – 8 uczniów otrzymało stypendium na łączną kwotę 5 952 zł. Dodatkowo 6 uczniów otrzymało zasiłek szkolny na kwotę 3 720 zł. W szkole przygotowywane są również posiłki w formie dwudaniowych obiadów. W roku szkolnym 2020/2021 z tej formy pomocy skorzystało 92 uczniów, z czego 6 obiadów dla 6 uczniów było finansowanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach.

Na terenie szkoły funkcjonuje również świetlica szkolna. Ze świetlicy korzystało 52 uczniów z klas I-V oraz uczniowie dojeżdżający w liczbie 151 uczniów. Uczniowie szkoły mogą korzystać również z różnej oferty zajęć pozalekcyjnych. Są to zajęcia zarówno dla uczniów z określonymi deficytami jak i rozwijające umiejętności i zainteresowania uczniów (13 godzin zajęć pozalekcyjnych). W placówce organizowane są liczne konkursy, wyjazdy i wycieczki, realizowane są różne formy wsparcia profilaktycznego zgodnie z obowiązującym programem profilaktyczno-wychowawczych w danym roku szkolnym.

Do Publicznego Przedszkola w Malczycach w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało 167 dzieci w 7 grupach. Przedszkole zatrudniało 14 pracowników pedagogicznych, 14 pracowników administracyjno-obslugowych oraz 2 pracowników obsługi. Przedszkole oprócz podstawowej funkcji opiekuńczo-dydaktycznej realizuje każdego roku szereg działań wynikających z rocznych planów pracy przedszkola. W 2021 r. zorganizowano obchody najważniejszych wydarzeń, świąt, zabaw i innych uroczystości. Przeprowadzono wiele konkursów tematycznych, m.in. „Szopka Bożonarodzeniowa”, „Kartka Świąteczna” czy „Biblioteczka Przedszkolaka wydawnictwa Dwukropek – laurka z okazji 5 urodzin”. Przedszkole aktywnie włącza się także w akcje zbiórek, akcje charytatywne na różne cele.

Na terenie gminy funkcjonuje również Publiczny Żłobek, który powstał w ramach realizacji programu „Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2019 – Moduł 1b”. w ramach projektu wybudowano nowy budynek pełniący funkcję żłobka publicznego. W nowym obiekcie znajdują się takie pomieszczenia jak: sala zabaw dla dzieci, sypialnia, szatnia, łazienka dla dzieci, łazienka dla personelu, pokój socjalny, szatnia dla personelu, gabinet personelu, kuchnia, zmywalnia. Ponadto doposażono kompletne wszystkie pomieszczenia. W ramach inwestycji powstał także plac zabaw. W 2021 r. do żłobka

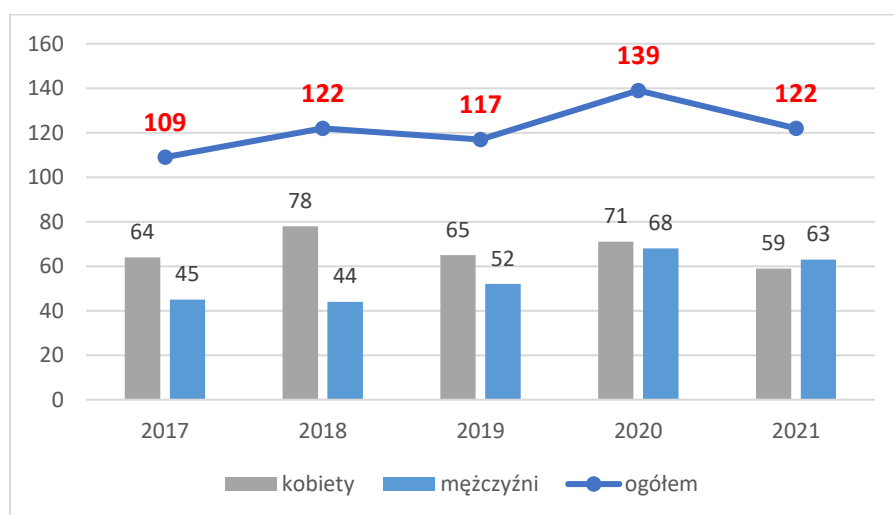
uczęszczało łącznie 27 dzieci w wieku od 12 m. ż. do 3 lat, które były podzielone na dwie grupy. Żłobek zatrudnia dyrektora, 4 opiekunki oraz pomoc kuchenną, sprzątaczkę i pielęgniarkę.

Potrzeby mieszkańców z zakresie dostępu do opieki przedszkolnej i edukacji szkolnej na poziomie szkoły podstawowej są zaspokajane. Gmina dokłada starań, aby wszystkie dzieci z problemami edukacyjnymi i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi miały zapewnione zajęcia specjalistyczne. Dodatkowo każdego roku ponoszone są nakłady finansowe na realizację projektów inwestycyjnych podnoszących jakość i bezpieczeństwo kształcenia. Dużym atutem gminy jest posiadanie na jej terenie żłobka, dzięki któremu zaspokajana jest potrzeba opieki nad dzieckiem do lat 3. Umożliwia to młodym matkom podjęcie zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu na terenie gminy.

RYNEK PRACY

W 2021 r. na terenie gminy Malczyce odnotowano 122 osoby bezrobotne, w tym 63 mężczyzn oraz 59 kobiet. Poziom bezrobocia na terenie gminy utrzymywał się przed okresem pandemii na porównywalnym poziomie. W 2020 r. wyniku zamrożenia gospodarki krajowej wiele firm ograniczyło swoją działalność lub ją zakończyło. Wpływ pandemii również był odczuwalny w gminie Malczyce, gdzie w 2020 r. **odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych łącznie o 22 osoby w porównaniu z rokiem 2019.** Należy w dalszym ciągu monitorować sytuację osób pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, gdyż jak pokazują dane z 2021 r. liczba osób pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy uległa niewielkiemu obniżeniu i nie powróciła do okresu sprzed pandemii, co w efekcie może wskazywać w dalszym ciągu na trudną sytuację osób bezrobotnych i zjawisko wykluczenia społecznego i obniżenia statusu życiowego tych osób.

Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powyższe dane wskazują, że bezrobocie nie stanowi istotnego problemu społecznego w gminie, jednakże należy zwrócić baczną uwagę na osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety, osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby

osób bezrobotnych w gminie Malczyce można stwierdzić, że **największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet**. W analizowanych latach 2017-2021 odnotowuje się znaczny udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Przyczyn bezrobocia kobiet jest dużo, np. opieka nad osobami zależnymi, niższe kwalifikacje zawodowe, mniejsze doświadczenie zawodowe lub brak odpowiednich ofert na rynku pracy. Samorząd wraz z Powiatowym Urzędem Pracy powinien monitorować sytuację kobiet na lokalnym rynku pracy, aby odpowiednio reagować na ich potrzeby związane z zatrudnieniem.

Drugą grupą osób wymagających monitoringu ze strony samorządu i Powiatowego Urzędu Pracy stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Stanowią oni największy odsetek bezrobotnych osób w gminie Malczyce. W 2021 r. odnotowano 70 długotrwale bezrobotnych, co wskazuje na ich większy odsetek niż w 2017 r. Osoby te często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności społecznej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego.

Warto podkreślić, że sytuacja osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w analizowanym okresie ulegała niewielkiemu polepszeniu w grupie osób do 30 roku życia i w grupie bezrobotnych kobiet. Liczba długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych osób po 50 roku życia uległa zwiększeniu.

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2021

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2017	64	32	32	49
2018	78	34	35	45
2019	65	37	34	47
2020	71	38	40	63
2021	59	29	37	70

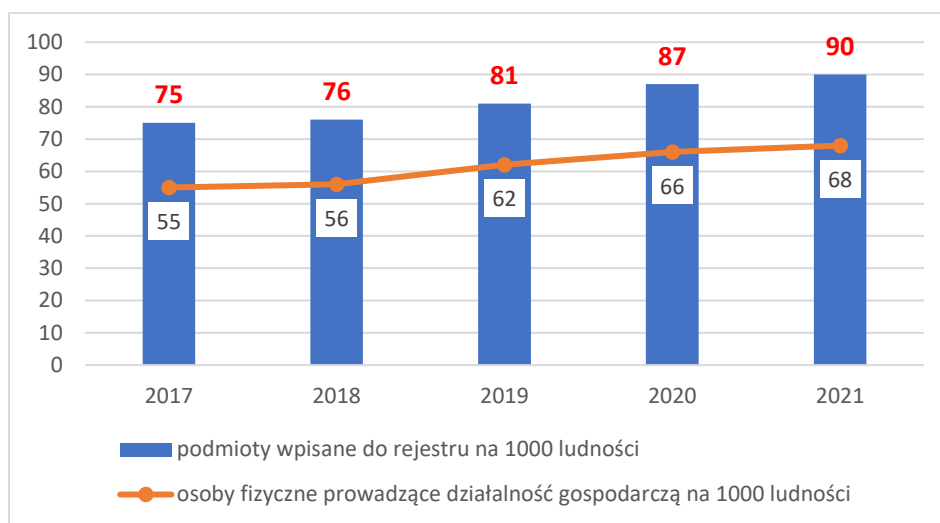
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Sytuację rynku pracy w gminie Malczyce należy monitorować i w dalszym ciągu podejmować wraz z Powiatowym Urzędem Pracy odpowiednie działania na rzecz obniżenia stopy bezrobocia na terenie gminy. Podejmowanie działań aktywizacyjnych, oferowanie odpowiednich szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz kształcenie w zakresie wypełniania luki na rynku zawodowym powinny należeć do zadań priorytetowych polityki społecznej samorządu lokalnego.

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Gmina Malczyce charakteryzuje się powolnie wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych pomiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie gminy. Według ewidencji statystycznej REGON w 2021 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 90 podmiotów gospodarczych na 1000 ludności, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. **Liczba podmiotów w 2021 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2017 o 15 podmiotów.** Na 90 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców aż 68 podmiotów prowadzonych jest przez osoby fizyczne.

Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Malczyce w latach 2017-2021

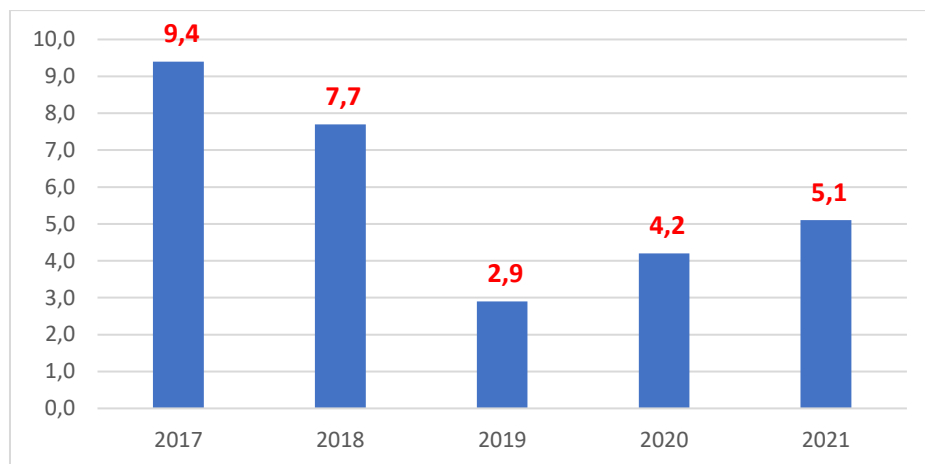
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Malczyce najwięcej (22) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (502) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,1% (21) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 25,7% (132) podmiotów, a 70,2% (360) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Malczyce najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26,8%) oraz budownictwo (20,1%).

Uwarunkowania gospodarcze mierzone jako wskaźnik udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wskazuje na spadek tego wskaźnika w latach 2017-2019. Sytuacja ta potwierdzała dobrą koniunkturę gospodarczą regionu z uwagi na większą liczbę podmiotów rejestrowanych niż zamykanych działalności gospodarczych. Kryzys w wyniku pandemii światowej przyniósł znaczące zmiany w gminie

Malczyce, w wyniku którego odnotowano **wzrost udziału wyrejestrowanych podmiotów w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON**. W 2021 r. wyniósł on już 5,1%, co w porównaniu z rokiem 2019 stanowi wzrost o 2,2%.

Wykres 6 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

POMOC SPOŁECZNA

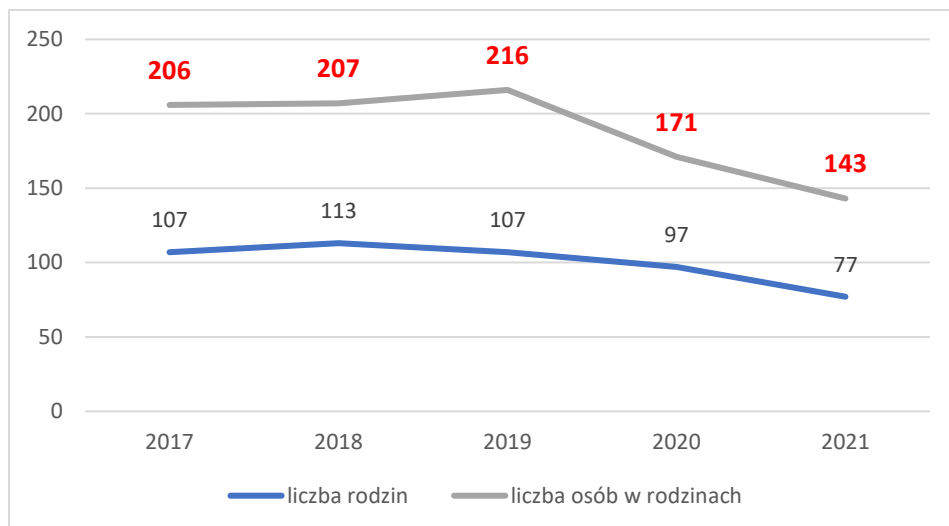
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, t. j. Dz.U. z 2021 poz. 2268).

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Malczyce jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach. Ośrodek podejmuje działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o systemie oświaty, a także na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

W gminie Malczyce **odnotowuje się spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej**, co może świadczyć o polepszającej się sytuacji życiowej mieszkańców gminy i mniejszej potrzebie korzystania z pomocy społecznej. W analizowanych latach 2017-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 30 rodzin. W tym samym okresie liczba osób korzystających z pomocy ośrodka uległa zmniejszeniu o 63 osoby.

Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

W latach 2017-2021 odnotowano w gminie Malczyce spadek liczby osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji o 50 osób. W 2021 r. na podstawie wydanych decyzji z pomocy społecznej skorzystało 79 osób. Porównując dane gminne ze średnimi danymi z powiatu czy województwa można stwierdzić, że **odsetek liczby osób korzystających z pomocy na podstawie wydanych decyzji zmniejszył się najwięcej w gminie Malczyce (o 39%)** w porównaniu z dynamiką zmian dla powiatu (34%) czy województwa (30%).

Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian / %
Gmina Malczyce	129	123	108	100	79	50 / 39%
Powiat (średnia)	162	154	152	134	107	55 / 34%
Województwo (średnia)	489	441	404	374	341	148 / 30%

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń w 2021 r. wynosiła łącznie 74 osoby. W grupie tej najwięcej, bo 54 osoby stanowiła ludność w wieku produkcyjnym, w tym 18 kobiet oraz 36 mężczyzn. W 2021 r. udzielono również świadczenia dla 35 osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, w tym dla 11 kobiet i 9 mężczyzn. **Świadczenia na podstawie wydanych decyzji były pobierane w ostatnich latach w większości przez osoby znajdujące się w wieku produkcyjnym, a rzadziej z pomocy społecznej korzystały osoby w wieku poprodukcyjnym.**

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2021 r.

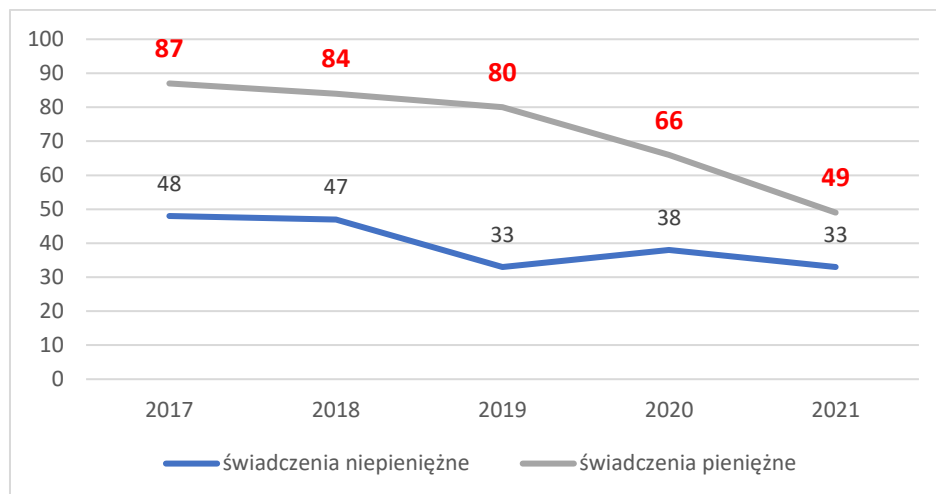
Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Produkcyjny	54	18	36
Poprodukcyjny	20	11	9

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają z pomocy ośrodka na podstawie wypłacanych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W 2021 r. udzielono łącznie 2 638 świadczeń niepieniężnych oraz 452 świadczenia pieniężne. **Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w analizowanych latach przyjmuje wartości malejące.** Liczba osób pobierających świadczenia pieniężne zmniejszyła się w analizowanych latach o 38 osób. Z kolei liczba osób korzystająca ze świadczeń niepieniężnych zmniejszyła się o 15 osób w porównaniu z rokiem 2017.

Wykres 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach przyznaje zasiłki stałe, celowe i zasiłki okresowe. **W analizowanym okresie lat 2017-2021 liczba przyznanych zasiłków stałych i okresowych utrzymuje się na podobnym poziomie, z kolei liczba zasiłków celowych w latach 2017-2020 uległa zmniejszeniu, choć w 2021 r. odnotowano wzrost liczby przyznawanych zasiłków celowych.** W 2021 r. z zasiłku stałego skorzystały 33 osoby, z zasiłku celowego 55 osób, a z zasiłku okresowego 21 osób.

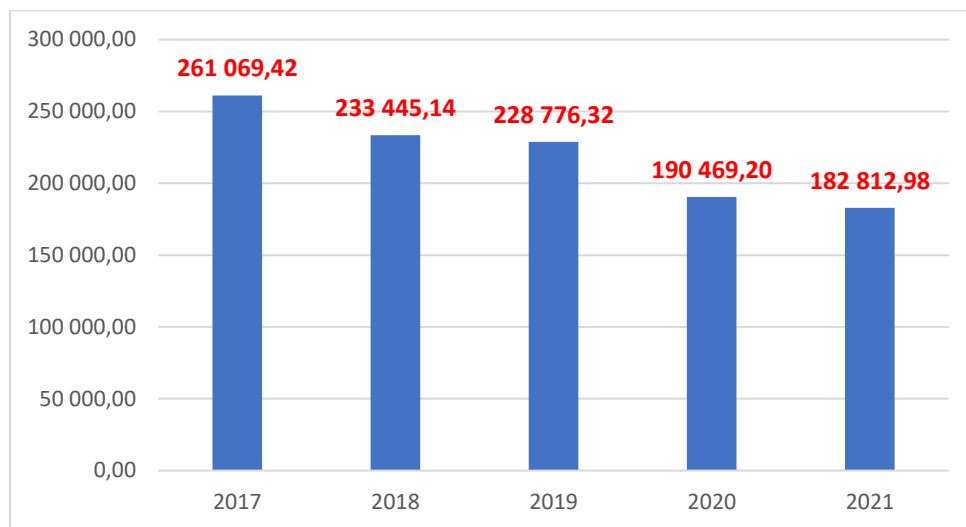
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek stały	33	34	37	35	33
Kwota zasiłków stałych [zł]	163 844	161 657	161 534	138 822	123 056
Zasiłek celowy	76	68	58	46	55
Kwota zasiłków celowych [zł]	65 947	52 757	46 526	30 740	40 452
Zasiłek okresowy	21	26	22	16	21
Kwota zasiłków okresowych [zł]	30 878	14 530	16 044	12 530	19 305

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

łącznie w analizowanym okresie lat 2017-2021 wydatki na świadczenia pieniężne w gminie Malczyce uległy obniżeniu o 78 256,44 zł, przyjmując w 2021 r. wartość 182 812,98 zł.

Wykres 9 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2017-2021

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Pomimo spadającej liczby beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach korzystających z pomocy finansowej w ostatnich latach, nie ubywa zajęć pracownikom socjalnym. **Spadek ogólnej liczby klientów otrzymujących świadczenia, nie przekłada się na mniejszy zakres i ilość pracy.** Zaobserwować można, że praca socjalna jest formą pomocy, jaką ośrodek świadczy na rzecz wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich dochodów. Pracownicy socjalni często udzielają pomocy w formie poradnictwa (wszelkiego rodzaju) dla osób i rodzin wywodzących się z różnych środowisk, co jest wynikiem między innymi niezaradności życiowej, a także widocznego rozluźnienia więzi rodzinnych i społecznych, zdarzeń losowych, samotności osób starszych itp. Praca socjalna stała się rodzajem interwencji oraz profilaktyki, ale obejmuje również długofalowe działania na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia. Pracownicy socjalni posiadają wiedzę na temat funkcjonowania środowiska lokalnego, współpracują, a także podejmują działania z innymi jednostkami i podmiotami na rzecz niwelowania problemów społecznych. Współczesny pracownik socjalny boryka się zarówno z problemami rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozpadu więzi, konfliktów rodzinnych, uzależnień, a także z samotnością osób starszych, ich chorobami czy niepełnosprawnością.

Ostatnie wydarzenia, które miały miejsce w Polsce pokazały, iż praca socjalna pracowników pomocy społecznej to nie tylko interwencje w miejscu zamieszkania czy udzielanie zasiłków potrzebującym. W dobie pandemii widoczny był wzrost pracy socjalnej. Wsparciem otoczeni zostali głównie najstarsi mieszkańcy poprzez niesienie im pomocy materialnej oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w czasie izolacji. Obecnie, w czasie konfliktu zbrojnego w Ukrainie praca socjalna przybrała dodatkowo innego charakteru. Pomoc społeczna w Polsce stanęła przed obliczem ogromu prac jakie należy wykonać na rzecz osób dotkniętych tragedią wojenną. Organizowanie pomocy i wsparcia uchodźcom ukraińskim to niewątpliwie

najtrudniejsze z zadań z jakimi borykały się współcześnie samorządy. Oprócz pomocy materialnej potrzebna była pomoc w organizacji mieszkań, pracy, załatwiania spraw urzędowych. Pomoc dzieciom w zaklimatyzowaniu się w nowym środowisku, zapewnienie im odpowiedniego dostępu do szkolnictwa, kultury, rozwoju fizycznego oraz umożliwienie wsparcia psychologicznego to wyzwania jakie podejmowali pracownicy społeczni. Takiej pomocy nie da się „przeliczyć”, przedstawić za pomocą cyfr. Empatia i zaangażowanie w niesienie pomocy ofiarom wojennym stały się kolejnym elementem pracy socjalnej na rzecz społeczeństwa. W dobie kolejnego kryzysu (galopująca inflacja, brak dostępności do opału, wysokie raty kredytów) zauważa się także pogorszenie się stanu zdrowia psychicznego wielu osób. To kolejne wyzwanie, z którym pracownik socjalny niejednokrotnie ma do czynienia. Obawa i strach mieszkańców znajdujących się z trudnej sytuacji życiowej przyczynia się do zwiększonej pracy pracowników w poradnictwie, kontroli osób wymagających wsparcia, w tym głównie osób starszych, samotnych czy schorowanych, którzy niejednokrotnie samodzielnie nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie.

POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Powodem korzystania z pomocy społecznej i pobierania świadczeń rodzinnych jest często niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące pomocy zwracają się do GOPS w Malczycach. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego rodzinom z terenu gminy w latach 2017-2021.

Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	liczba rodzin				
Alkoholizm	7	10	13	12	8
Bezdomność	4	6	4	4	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	6	5	3	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	15	12	13	9	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	27	31	3	21	11
Bezrobocie	41	43	42	32	24

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	liczba rodzin				
Przemoc w rodzinie	3	1	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	54	50	52	44	39
Niepełnosprawność	57	51	48	45	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	14	13	12	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0	2	1	2
Ubóstwo	17	25	18	20	15
Zdarzenia losowe	0	3	3	3	0

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Analiza danych ujętych w powyższym zestawieniu wskazuje, iż najczęściej z pomocy społecznej korzystają osoby borykające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, gdzie w 2021 r. odnotowano takich osób 39. Najwięcej również osób korzysta z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (38 osób), a następnie z powodu bezrobocia (24 osoby). Można zaobserwować zjawisko, gdzie w każdym z powyższych powodów liczba osób na przestrzeni analizowanych lat uległa zmniejszeniu.

Do głównych powodów korzystania od kilku lat z pomocy społecznej przez rodziny z gminy Malczyce należą przede wszystkim: **długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego**. W poniższym zestawieniu ujęto główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w roku 2021 przez mieszkańców gminy. Najwięcej świadczeń udzielono z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (1 640), w tym 202 pieniężnych świadczeń i 1 438 świadczeń niepieniężnych. Z kolei najmniej świadczeń przyznano z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ramach rodziny wielodzietnej – 598 świadczeń w formie wyłącznie świadczeń niepieniężnych.

Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	1 640	1 438	202
Niepełnosprawność	1 164	832	332
Bezrobocie	712	554	158
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	646	645	1

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	598	598	0
---	-----	-----	---

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach od kilku lat zapewnia dożywianie dzieci w szkołach, kontynuując rządowy program "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023". Pomocą w formie pokrycia kosztów jednego gorącego posiłku w szkole w 2021 r. objęto 23 rodziny, w tym 34 osoby oraz 15 dzieci. **Jak widać z poniższego zestawienia liczba zarówno rodzin, jak i osób w tych rodzinach systematycznie maleje, co może świadczyć o poprawiającej się sytuacji materialnej rodzin z terenu gminy.** Liczba dzieci korzystających z tej formy pomocy uległa obniżeniu o 9 osób.

Tabela 8 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2017-2021

Wskaźnik	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin/posiłek w szkole	42/12	38/13	32/9	28/10	23/7
Liczba osób/ posiłek w szkole	80/54	63/58	63/39	45/41	34/32
Liczba dzieci	24	27	18	19	15

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nieintegrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia w wystarczającym stopniu opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim boryka się współczesne społeczeństwo.

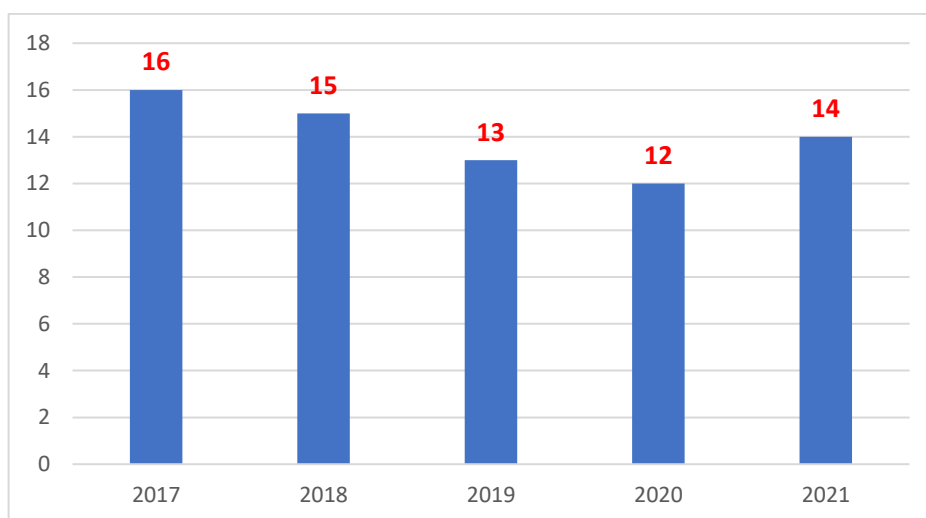
Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Rozwój medycyny oraz poprawa warunków życia powodują, że średnia długość życia ludności w Polsce systematycznie wydłuża się. Jednocześnie starość wiąże się z ogólnym pogorszeniem stanu zdrowia oraz chorobami specyficznymi dla podeszłego wieku. Osoby starsze są grupą społeczną, która wymaga odpowiedniego wsparcia i pomocy. Jednak nie zawsze na taką pomoc mogą liczyć ze strony rodziny. W społeczeństwie zanika model rodziny wielopokoleniowej.

Osoby starsze często pozostają same w swoim miejscu zamieszkania, a pogarszający się stan zdrowia oraz niepełnosprawność utrudniają samodzielne funkcjonowanie. Zjawisko starzenia się ludności wiąże się z nowymi wyzwaniami w ramach pomocy społecznej. Dotyczą one zarówno rozwoju usług opiekuńczych, ale także aktywizowania seniorów do życia w społeczności lokalnej. GOPS w Malczycach realizuje zadania na rzecz osób starszych.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w wymiarze od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego. **Analiza danych tutejszego Ośrodka wskazuje, że liczba osób potrzebujących pomocy w formie usług opiekuńczych waha się w granicach 12-16 osób na rok. W 2021 r. z tej formy pomocy skorzystało 14 osób. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie skorzystała żadna osoba z terenu gminy.**

Wykres 10 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Malczyce

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Najwięcej osób korzystających z usług to osoby samotnie mieszkające lub posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. Dodatkowo na terenie gminy staje się coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych, ale również pozbawionych opieki ze strony rodziny. Taka sytuacja wymaga rozwijania systemu oparcia środowiskowego dla tej grupy osób, w tym zapewnienia oferty usług opiekuńczych, pomocy socjalnej, edukacyjnej, kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, a także w formie terapii zajęciowej. **Dane ogólnopolskie dotyczące osób kierowanych do domów pomocy społecznej wskazują, że sukcesywnie wzrasta ich liczba, wydłuża się średnia długość życia, co powoduje, że wzrastają nakłady finansowe gminy na utrzymanie tej kategorii osób w domach pomocy społecznej.** Również ważnym zagadnieniem jest prowadzenie placówek wsparcia dziennego jakim jest zadanie

własne gminy o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 18 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. **W kontekście rozwoju społecznego gminy należy uwzględnić rozwój opieki instytucjonalnej dla seniorów.**

W 2020 r. oraz w 2021 r. w związku z utrzymującym się na terenie naszego kraju stanem epidemii Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wprowadziło program „Wspieraj Seniora”. Program miał na celu zapewnienie usługi wsparcia dla seniorów w wieku powyżej 70 lat i więcej, a w szczególnych przypadkach również dla osób poniżej 70 roku życia, którzy w związku z utrzymującym się stanem epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczaniu zakupów obejmujących artykuły pierwszej potrzeby, w tym artykułów spożywczych, środków higieny osobistej, leków. GOPS w Malczycach również realizował tę formę pomocy dla osób starszych.

Mieszkańcy gminy Malczyce korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. Liczba wypłacanych świadczeń ogółem zwiększyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 90 świadczeń. Wzrost świadczeń odnotowano w liczbie wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych również wzrosła, gdyż w 2021 r. odnotowano 356 przyznanych świadczeń, co w porównaniu z rokiem 2017 wskazuje na wzrost o 75 świadczeń. W poniższym zestawieniu ujęto liczbę zasiłków pielęgnacyjnych oraz ogólną liczbę świadczeń opiekuńczych przyznawanych mieszkańcom w latach 2017-2021.

Tabela 9 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Świadczenia opiekuńcze	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	2 044	2 096	2 116	2 059	2 067
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	485	487	470	487	503
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 079	1 122	1 123	1 012	982
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	472	475	511	548	570
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	8	12	12	12	12
Świadczenie pielęgnacyjne	281	307	311	369	356
Specjalny zasiłek opiekuńczy	20	15	12	26	12

Świadczenia opiekuńcze	2017	2018	2019	2020	2021
Świadczenia opiekuńcze ogółem	2 345	2 418	2 439	2 454	2 435

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Wzrastające potrzeby seniorów w Polsce wskazują na potrzebę zapewnienia mieszkań chronionych dla seniorów. Uwzględniając sytuację demograficzną, wzrost liczby osób starszych w gminie, a także pojawiające się trudności w samotnym funkcjonowaniu wielu osób starszych widoczna jest silna potrzeba powstawania takich mieszkań również na terenie Malczyc. Realizacja polityki społecznej w tym kierunku również jest zasadna i wynika przede wszystkim z potrzeb lokalnej społeczności.

WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, najczęściej wielodzietnymi, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

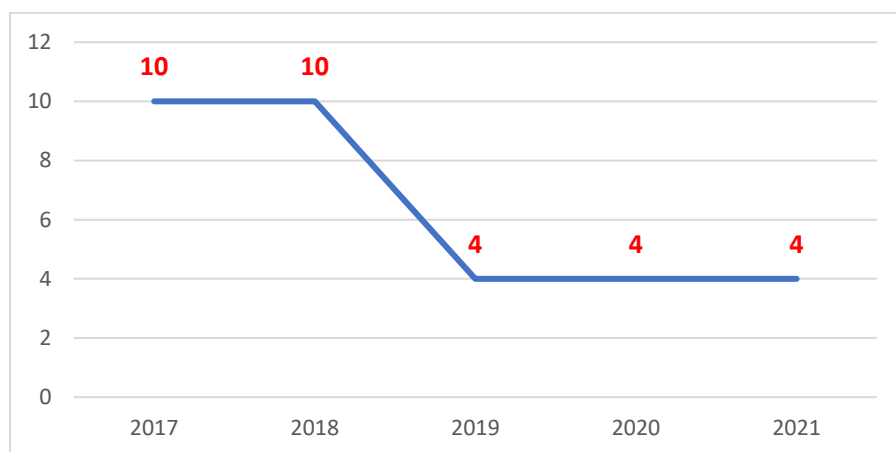
W gminie Malczyce realizowany był **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021**, który został uchwalony uchwałą nr XI/81/2019 Rady Gminy Malczyce z dnia 24 września 2019 r. Program zawierał kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, a szczególnie w rodzinach, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Głównym celem Programu było skuteczne wsparcie, poprawa jakości życia i funkcjonowania rodzin przeżywających trudności, w szczególności przejawiających deficyty w umiejętnościach opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Adresatami Programu były wszystkie rodziny z terenu gminy, ale przede wszystkim rodziny wychowujące małe dzieci, rodziny dotknięte problemem uzależnień, problemem przemocy, zagrożone ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością lub inną dysfunkcją, które przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich małych dzieci. Z ww. rodzinami na co dzień pracują pracownicy socjalni i asystent rodziny GOPS w Malczycach.

Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które

oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W 2021 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malczycach zatrudniony był jeden asystent rodziny. Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta na terenie gminy **przyjmuje wartości stałe, które od roku 2019 wskazują na 4 rodziny korzystające z pomocy i wsparcia asystenta rodziny.**

Wykres 11 Liczba rodzin w gminie Malczyce korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2017-2021

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

Z analizy danych przeprowadzonych wynika, że liczba rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze stale rośnie, choć nie są one odzwierciedlane w statystykach sprawozdawczych. Coraz częściej zauważa się występowanie w rodzinach różnych problemów społecznych, rozluźnienie więzi rodzinnych, problemy dzieci wynikające ze współżycia w otaczających ich świecie. GOPS we współpracy ze szkołą powinien monitorować sytuację dzieci przejawiających trudności wychowawcze, gdyż mogą one mieć podłoże w zachwianym systemie wartości domowych i rodzinnych.

Rodzina jest najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza: rodzinna i instytucjonalna, która z założenia powinna mieć charakter czasowy. W związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Malczyce w ramach zadań własnych pokrywała częściowo koszty wynikające ze sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogły dłużej funkcjonować w środowisku rodziny biologicznej. Analiza danych wskazuje, że 12 dzieci z terenu gminy wychowuje się poza rodziną biologiczną. **W analizowanych latach można zaobserwować zjawisko wzrostu liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej, jak również rodzin sprawujących funkcję rodzin zastępczych. Na przestrzeni ostatnich 5 lat przybyło 6 rodzin zastępczych.** W 2021 r. w 9 rodzinach zastępczych przebywało 11 dzieci.

Jedno dziecko przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela 10 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	3	3	3	4	9
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	7	7	6	7	11
Instytucjonalna (liczba dzieci)	0	0	0	1	1

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) działała w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak również realizowała zadania wynikające z **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie gminy Malczyce**, który został przyjęty uchwałą Nr XXIV/153/2020 Rady Gminy Malczyce z dnia 24 listopada 2020 r.

Realizacja ww. Programu miała miejsce poprzez:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych pomocy społecznej i prawnej.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

W 2021 r. odbyło się 25 posiedzeń komisji. Komisja rozpatrzyła 22 wnioski, zgłoszonych osób przez rodziny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach oraz Policję z informacją o nadużywaniu alkoholu oraz z prośbą o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, w tym: 3 wnioski wysłano do Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, 15 wniosków rozpatrzono i zmotywowano osoby podczas spotkania z GKRPA do spotkań z terapeutą i psychologiem w Punkcie Konsultacyjnym.

Na terenie gminy działa Punkt Konsultacyjny. Do Punktu mogą się zgłaszać lub być kierowane osoby z problemem uzależnienia jak również rodziny, w których występuje problem uzależnienia. Jest to miejsce, w którym osoba lub rodzina może uzyskać pomoc, wsparcie oraz

informacje na temat różnych form pomocy jej przysługujących. Zakres działalności Punktu obejmuje przede wszystkim: bezpłatne udzielanie porad i konsultacji indywidualnych i grupowych, informowanie o specjalistycznych ośrodkach leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych oraz pomoc w ustaleniu terminu rozpoczęcia terapii, udzielanie wsparcia po zakończeniu terapii, udzielanie pomocy terapeutycznej i psychologicznej osobom w kryzysie emocjonalnym. W 2021 r. przeprowadzono 102 konsultacje psychologiczne.

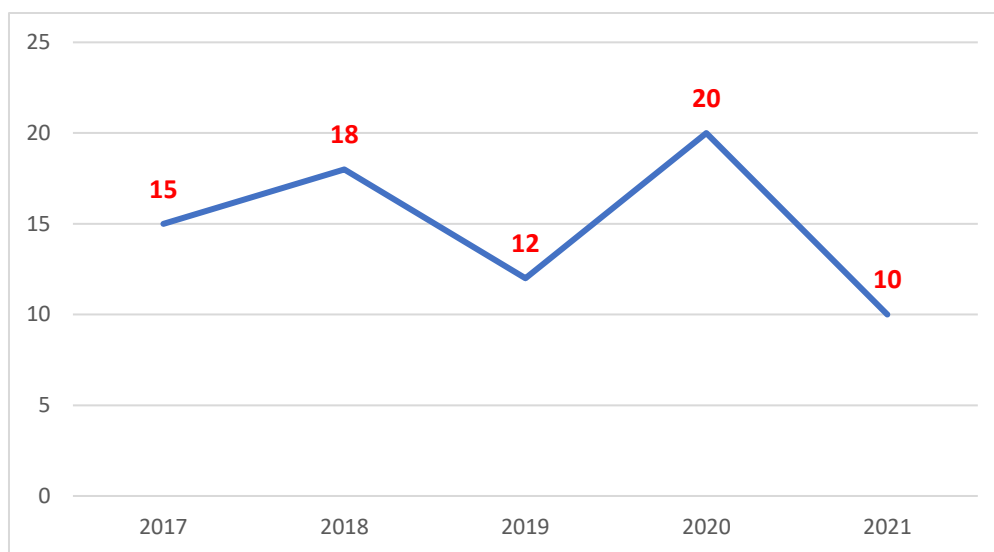
Zespół Interdyscyplinarny (ZI) został powołany jako instytucja zajmująca się sprawami przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań ZI należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

Skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Malczycach stanowią przedstawiciele GOPS, GKRPA, Sądu Rejonowego (kuratorzy), KPP, służby zdrowia, organizacji pozarządowej. Łącznie jest to 10 osób. W 2021 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu, z których sporządzono listy obecności oraz protokoły. Podczas prac Zespołu rozmawiano na temat zjawiska przemocy na terenie gminy Malczyce, omawiano akty prawne, według których podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Omawiano również zadania jakie spoczywają na członkach Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych, procedurę „Niebieskiej karty”.

Członkowie Zespołu diagnozowali sytuacje w poszczególnych rodzinach, wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielenia odpowiedniego wsparcia rodzinie. Omawiane były również możliwości dotyczące profilaktyki, rozpowszechniania wiedzy na temat przemocy w środowisku, podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z rodziną dotkniętą przemocą. W 2021 r. powołano 17 grup roboczych (w składzie: pracownik socjalny, dzielnicowy, członek GKRPA, pedagog, kurator, pracownik służby zdrowia). Odbyło się 38 posiedzeń grup roboczych. Przedstawiciele poszczególnych instytucji opracowywali i realizowali plan działania pomocy rodzinie, diagnozowali i monitorowali sytuację rodziny.

Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba zakładanych „Niebieskich Kart” (NK) na terenie gminy **przyjmuje wartości zmienne w każdy z analizowanych lat 2017-2021. W 2021 r. odnotowano spadek liczby „Niebieskich Kart” o 10 w porównaniu z rokiem 2020.** Najwięcej z nich było w okresie pandemii w 2020 r.

Wykres 12 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Malczyce w latach 2017-2021

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malczycach

W 2021 r. wpłynęło łącznie 10 NK (Niebieskich Kart) - część A. Wszystkie procedury zostały wszczęte przez policję, przy czym, niektóre procedury NK dotyczyły tych samych rodzin. W 2021 r. zamknięto 17 procedur NK a jedynie 2 sprawy NK zostały zakończone z powodu ustania przemocy, a aż 13 spraw zakończono z powodu braku zasadności podejmowania działań - głównie z braku współpracy i nie uczestniczenia w procedurze. Jedna procedura zakończyła się wraz ze śmiercią sprawcy przemocy, a jedna z procedur została niezwłocznie przesłana za osobą doznającą przemocy, ponieważ pracownik socjalny GOPS, ustalił, iż NK dotyczy osoby, która przebywa na terenie innej gminy. Łącznie 15 procedur zostało zamkniętych zgodnie z obowiązującymi przepisami. W 2021 r. w ramach Grup Roboczych pracowano z 14 rodzinami. Ogółem odbyło się 38 posiedzeń GR.

ZDIAGNOZOWANE ROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY MALCZYCE

Geneza problemów społecznych ma początek w funkcjonowaniu społeczeństwa. Gwałtowne zmiany społeczne występujące w danym środowisku wpływają zazwyczaj niekorzystnie na sytuację życiową mieszkańców. W przypadku gminy Malczyce nie odnotowano nagłych i gwałtownych zmian, które wpłynęłyby niekorzystnie na sytuację społeczną mieszkańców. Niepokojącym sygnałem był okres związany z pandemią, a obecnie działania militarne w Ukrainie i sytuacja gospodarcza naszego kraju. Te wydarzenia wpłynęły znacząco głównie na stan zdrowia psychicznego mieszkańców gminy oraz pogłębienie się zjawiska występowania uzależnień, przemocy w rodzinie czy problemy ubóstwa.

Przeprowadzona analiza społeczna pozwala na przedstawienie najważniejszych zdiagnozowanych problemów społecznych, które występują na terenie gminy Malczyce. **Istotnym problemem społecznym są zachodzące zmiany demograficzne, które wpływają na wzrost liczby osób starszych w wieku poprodukcyjnym.** Starzenie się społeczeństwa będzie potęgowało większe potrzeby w zakresie dostępu do lekarzy specjalistów, świadczenie lepszej i szybszej pomocy medycznej, a także zwiększone potrzeby usług opiekuńczych

i pomocy samorządu w zakresie organizowania czasu wolnego, mieszkań chronionych dla seniorów czy realizacji polityki wytnieniowej na terenie gminy. **Kolejnym problemem społecznym są zjawiska uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie.** Te problemy często mają swoją przyczynę w bezradności życiowej, braku pracy czy ubóstwie. **Brak pracy zarobkowej potęguje ubóstwo wielu rodzin, a tym samym wzmacnia problem alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Bardzo często rodziny dysfunkcyjne borykają się z kolejnym zdiagnozowanym problemem społecznym na terenie gminy, jakim są problemy opiekuńczo-wychowawcze,** które de facto wpływają na rozluźnienie więzi rodzinnych, ograniczenie zainteresowania dziećmi, ich wychowaniem czy odpowiednim kształtowaniem moralnym i społecznym. Takie działania prowadzą do demoralizacji dzieci i młodzieży, które w opinii społecznej zdarzają się coraz częściej. Przejawem braku odpowiedniego wychowania i opieki ze strony rodziców są zjawiska chuligaństwa, spożywania alkoholu przez młodzież w miejscach publicznych czy niszczenie mienia publicznego.

Dodatkowo ważnym aspektem rozwiązywania problemów społecznych jest obecnie zapewnienie odpowiedniego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dorosłych mieszkańców gminy, dzieci i młodzieży oraz osób starszych, samotnych, schorowanych. **W wyniku pandemii, wojny, inflacji nastroj i samopoczucie mieszkańców uległo pogorszeniu. Obawa i strach przez wojną, galopującymi cenami towarów i usług, brakiem opału na zimę itp. powoduje wiele lęków, które negatywnie wpływają na stan zdrowia psychicznego.** Wielu mieszkańców nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z narastającymi problemami, które niejednokrotnie doprowadzają do prób samobójczych. W przypadku dzieci i młodzieży sytuacja wygląda podobnie. Doświadczając cyberprzemocy, izolując się od rówieśników i uciekając w świat internetu stają się mniej odporni na negatywne zachowania innych osób. Rozluźnienie więzi rodzinnych, brak odpowiednich autorytetów, zniechęcenie społeczne i brak aktywności fizycznej sprawiają, że współczesne dzieci i młodzież borykają się z wieloma problemami natury psychicznej. Dlatego tak ważnym aspektem działań profilaktycznych powinno być zapewnienie dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla różnych grup mieszkańców gminy.

Schemat 1 Najważniejsze problemy społeczne zdiagnozowane w gminie Malczyce

Źródło: opracowanie własne

Warto podkreślić, iż zdiagnozowane problemy w aspekcie społecznym nie występują w izolacji. Są one uzależnione od siebie i bardzo często występują jednocześnie. Można mówić o pewnych zależnościach, a występowanie jednego problemu wpływa na powstawanie kolejnego czy potęgowanie innych negatywnych zjawisk społecznych. Zarówno ubóstwo, alkoholizm, przemoc w rodzinie, trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzą do izolacji społecznej i wykluczenia społecznego. Dalsza realizacja polityki społecznej powinna zmierzać do przewyższania zdiagnozowanych problemów społecznych, aby minimalizować negatywne skutki wykluczenia społecznego mieszkańców gminy, których dotyczą zdiagnozowane problemy.

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb. Wykluczenie społeczne dotyczy różnych ludzi i różne są jego przyczyny. Niekiedy jest to niepełnosprawność, ubóstwo i brak pracy, a niekiedy problemy rodzinne. Realizacja polityki społecznej powinna dążyć

do diagnozowania osób zagrożonych izolacją i wykluczeniem społecznym, jak również podejmować działania w celu eliminacji tych zjawisk.

Istotnym elementem polityki społecznej gminy Malczyce powinno być położenie nacisku na walory społeczno-gospodarcze oraz przeciwdziałanie zjawiskom – przede wszystkim ubóstwa, bezrobocia, ochrony rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, problemów osób starszych, a także osób uzależnionych oraz doświadczających przemocy w rodzinie. Skupienie podejmowanych działań na grupie klientów pomocy społecznej oraz wyznaczanie odpowiednich standardów korzystania z pomocy społecznej skutkować będzie odpowiednim poziomem realizacji zadań ustawowych. Koncentrowanie się głównie na osobach potrzebujących pomocy przyczyni się do poprawy warunków życiowych mieszkańców gminy. Realizacja odpowiednich działań w ramach świadczenia pomocy na rzecz osób starszych wydaje się jednym z kluczowych zadań stojących przed Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Malczycach oraz przed samorządem lokalnym.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 11 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostępność do placówek oświatowych, w tym przedszkola, żłobka, ➤ Realizacja projektów edukacyjnych w placówkach oświatowych zwiększających poziom kształcenia i wzmacniających infrastrukturę edukacyjną, ➤ Aktywna działalność instytucji kulturalno-rekreacyjnej na terenie gminy, dostępność oferty kulturalnej i edukacyjnej w ramach działalności instytucji kultury, ➤ Aktywna działalność organizacji pozarządowych w zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek liczby ludności w gminie, ➤ Wzrost liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym, ➤ Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, ➤ Ujemny przyrost naturalny, ➤ Ujemne saldo migracji, ➤ Niska aktywizacja osób bezrobotnych, niechęć do prac, wyuczona bezradność i brak rozwoju zawodowego niektórych mieszkańców gminy, ➤ Wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu bezrobotnych,

<p>upowszechniania sportu itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobra współpraca samorządu lokalnego z organizacjami społecznymi, udzielanie wsparcia finansowego na rozwój działalności statutowych organizacji III sektora, ➤ Spadek liczby podmiotów wykreślanych z rejestru REGON, ➤ Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, ➤ Spadek liczby rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy na dożywanie, ➤ Spadek wypłacanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ➤ Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowanie działań profilaktycznych i współpraca z innymi instytucjami w zakresie niwelowania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, ➤ Działalność Punktu Konsultacyjnego w Malczycach, ➤ Realizacja programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powolny rozwój gospodarczy gminy w kontekście nowych podmiotów gosp., ➤ Wzrost pracy socjalnej w ramach pomocy społecznej, ➤ Wzrost liczby osób korzystających z świadczeń pielęgnacyjnych, ➤ Niewystarczająca liczba miejsc aktywizacji seniorów, klubów wsparcia, miejsc integracji dla osób starszych, ➤ Brak mieszkań chronionych dla osób samotnych i starszych, ➤ Wzrost nakładów finansowych samorządu na realizację programów skierowanych dla seniorów, ➤ Występowanie barier architektonicznych, które uniemożliwiają funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym w dostępie do podmiotów publicznych, ➤ Niewystarczająca dostępność mieszkańców do opieki zdrowotnej, ➤ Niewystarczające działania na rzecz aktywizacji osób starszych, ➤ Występowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie na terenie gminy, ➤ Pogarszający się stan zdrowia psychicznego mieszkańców gminy, ➤ Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek poziomu bezrobocia na terenie gminy, ➤ Rozwój gminy poprzez aktywne wykorzystywanie środków europejskich z przeznaczeniem na cele społeczno-gospodarcze, ➤ Likwidacja barier architektonicznych w ramach realizacji polityki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, ➤ Rozwój aktywnych form spędzania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost pracy socjalnej na skutek występujących zjawisk społecznych (pandemia, wojna w Ukrainie, inflacja), ➤ Wzrost środków finansowych potrzebnych na pomoc dla osób ubogich, ➤ Pogłębiająca się izolacja społeczna osób wykluczonych, ➤ Pogłębiające się problemy rodzin przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, większa nieudolność

<p>czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy, ➤ Rozwój mieszkalnictwa komunalnego, socjalnego i chronionego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ➤ Dostępność pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla mieszkańców gminy, ➤ Niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy, ➤ Wzmocnienie funkcji rodziny jako podstawowej jednostki wychowawczej, ➤ Realizacja projektów ukierunkowanych na wszechstronny rozwój społeczny różnych grup mieszkańców, ➤ Wzmocnienie działań na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych, ➤ Promocja wolontariatu na terenie gminy, 	<p>wychowawcza, brak autorytetów dla dzieci i młodzieży,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Pogłębiające się problemy osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych, ➤ Pogłębiające się problemy dzieci i młodzieży, wzrost liczby dzieci ściągających po używki, ➤ Brak wystarczających środków finansowych na realizację polityki społecznej ukierunkowanej na niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych, ➤ Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych w ramach pomocy społecznej,
---	---

Źródło: opracowanie własne

MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030 wyznacza wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej, które przyczynią się do zrealizowania misji i wizji rozwoju gminy pod kątem głównie uwarunkowań społecznych. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów strategicznych i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki społecznej.

MISJA

Gmina Malczyce stwarza mieszkańcom możliwości wszechstronnego rozwoju, dąży do poprawy jakości życia mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, zapobiega różnym patologiom społecznym oraz dąży do wzrostu jakości życia osób starszych samotnych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie, a także przeciwdziała występowaniu problemów pogarszającego się stanu zdrowia psychicznego mieszkańców gminy.

WIZJA

Osoby wykluczone, nieaktywne zawodowo oraz seniorzy biorą czynny udział w działaniach ukierunkowanych na kreowanie ich zaangażowania oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom, które utrudniają im możliwość usamodzielnienia. Dzieci i młodzież z terenu gminy jest aktywna społecznie, kulturowo i sportowo, dzięki czemu podejmuje działania profilaktyczne w zakresie własnego samorozwoju.

Misją gminy Malczyce jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu najstabszych grup społecznych, wykorzystując aktywność i współpracę organizacji, instytucji i społeczności lokalnej. Założenia te korespondują z wizją, iż gmina chce być bezpieczna, przyjazna dla mieszkańców, otwarta na oczekiwania społeczności lokalnej. Wizja ta ma być wypełniana przez zapewnienie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju. Priorytetowym zadaniem władz gminy jest przede wszystkim pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i ochrona przed pogłębianiem się niekorzystnych zjawisk społecznych, które zostały zdiagnozowane na terenie gminy.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Zaplanowane działania w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030* służyć mają minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem polityki społecznej jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zbudowanie sprawnego i profesjonalnego systemu wsparcia społecznego na terenie gminy. Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie i wyważeniu problemów społecznych, pod kątem ich natężenia i znaczenia, zostały przedstawione w poniższej tabeli. Realizacja polityki społecznej w kontekście zdiagnozowanych problemów społecznych, w ramach *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030* zakłada następujące cele strategiczne, którym towarzyszą odpowiednio sformułowane cele operacyjne. Kolorystyczne przedstawienie poniższych celów odpowiada zdiagnozowanym problemom społecznym w gminie, które zostały przedstawione powyżej.

Tabela 12 Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne	Cele szczegółowe
CEL I Realizacja systemu wsparcia dla osób starszych, samotnych i zależnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie potrzeb osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i zależnych. 2. Zwiększenie wsparcia i pomocy dla osób starszych. 3. Wspieranie rodzin osób starszych i zależnych. 4. Wzrost jakości życia osób starszych i zależnych. 5. Zwiększenie dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i cyfrowej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

CEL II Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów profilaktycznych. 2. Dostępność do pomocy psychologiczno-pedagogicznej. 3. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców gminy. 4. Wzrost działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu cyberprzemocy.
CEL III Profilaktyka uzależnień od alkoholu i przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych uzależnień. 2. Wspieranie osób uzależnionych. 3. Świadczenie pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie. 4. Wspieranie rodzin przeżywających trudności związanych z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie.
CEL IV Realizacja systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze. 2. Wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznym oraz stwarzanie im odpowiednich warunków do kształcenia, opieki i spędzania czasu wolnego. 3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie.
CEL V Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. 2. Zwiększenie aktywności społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych. 3. Wspieranie idei wolontariatu. 4. Rozwijanie systemu wsparcia dla osób ubogich i bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne

SPÓJNOŚĆ REALIZACJI CELÓW ZE STRATEGIĄ POWIATOWĄ

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030 jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych na terenie gminy. Realizacja zaproponowanych celów strategicznych musi być spójna z celami strategicznymi ujętymi w strategii powiatowej, czyli powinna być komplementarna w zakresie spójnej polityki społecznej powiatu i gmin wchodzących w jej skład. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030* zachowuje spójność w zakresie realizacji celów strategicznych ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2021-2030*, co wskazano w poniższym zestawieniu.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

Tabela 13 Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030 z celami ujętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2021-2030

<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030</i>	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2021-2030</i>
CEL I Realizacja systemu wsparcia dla osób starszych, samotnych i zależnych	Cel strategiczny nr 2. Aktywna integracja osób z niepełnosprawnościami Cel strategiczny nr 4. Aktywizacja osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
CEL II Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy	Cel strategiczny nr 1. Zintegrowany system wsparcia rodziny
CEL III Profilaktyka od uzależnień od alkoholu i przemocy w rodzinie	Cel strategiczny nr 1. Zintegrowany system wsparcia rodziny
CEL IV Realizacja systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych	Cel strategiczny nr 1. Zintegrowany system wsparcia rodziny
CEL V Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Cel strategiczny nr 3. Aktywizacja osób starszych Cel strategiczny nr 4. Aktywizacja osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Źródło: opracowanie własne

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Malczyce, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych. W formie tabelarycznej zostały zaprezentowane działania, którym przypisano odpowiednie wskaźniki realizacji, a także określono szacunkowe kwoty realizacji danego działania, jak również wskazano źródła finansowania i podmioty odpowiedzialne za realizację tego działania.

Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL I Realizacja systemu wsparcia dla osób starszych, samotnych i zależnych					
1	Systematyczne monitorowanie potrzeb osób starszych, schorowanych, samotnych i niepełnosprawnych, udzielanie wsparcia finansowego	- liczba osób starszych objętych wsparciem i pomocą (>30/rok) - liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem (> 10/rok)	100 tys. – 200 tys.	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS
2	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych, udzielanie świadczeń pielęgnacyjnych.	- liczba udzielanych świadczeń pielęgnacyjnych (>350/rok)	500 – 700 tys./rok	Środki własne	GOPS
3	Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (>10/rok)	50 – 70 tys./rok	Środki własne	GOPS
4	Realizacja działań prozdrowotnych wśród osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 1 /rok)	5 -10 tys.	Środki własne	GOPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
5	Podejmowanie działań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań na rzecz poprawy dostępności (≥ 2 /rok)	100 – 300 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy
6	Organizowanie kampanii społecznych, konferencji, spotkań, warsztatów dot. kształtowania pozytywnych postaw wobec osób starszych.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 2 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
7	Organizacja czasu wolnego dla seniorów.	- liczba zorganizowanych form wsparcia (≥ 1 /rok)	50-100 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne	GOPS, Urząd Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

				pozyskane w miarę możliwości	
8	Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych	- liczba wolontariuszy (≥ 2 os./rok)	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
9	Propagowanie aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym.	- liczba organizowanych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 80 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Miejski, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
10	Podjęcie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi w celu umożliwienia seniorom i osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zorganizowanych działań (≥ 2 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
11	Wsparcie informacyjno-edukacyjne osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- liczba osób i rodzin objętych wsparciem informacyjno-edukacyjnym (> 50 /rok)	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL II Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy					
1	Organizacja programów profilaktycznych dla różnych grup odbiorców.	- liczba programów profilaktycznych (≥ 5 /rok)	15-20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

		- liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych (>450/rok)			
2	Realizacja działań w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	- liczba dostępnych godzin pomocy psychologicznej (>100/rok) - liczba dostępnych godzin pomocy pedagogicznej (>100/rok)	30-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe
3	Rozwijanie aktywności fizycznej, zapobieganie chorobom i obniżeniu stanu złego samopoczucia.	- liczba zorganizowanych działań (>5/rok) - liczba osób zwiększających swoją aktywność fizyczną (>200/rok)	5-10 tys./rok	Środki własne	GOPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
4	Realizacja warsztatów z zakresu cyberprzemocy w placówkach oświatowych i kulturalnych.	- liczba przeprowadzonych warsztatów (>2/rok) - liczba uczniów biorących udział w warsztatach (>600/rok)	5-10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, instytucje kulturalne, placówki oświatowe

Źródło: opracowanie własne

Tabela 16 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL III Profilaktyka uzależnień od alkoholu i przemocy w rodzinie					
1	Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych (ulotki, plakaty)	- liczba i rodzaj działań (>2/rok)	3 – 4 tys./rok	Środki własne	GKRPA
2	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemem alkoholowym.	- liczba osób objętych wsparciem (>8/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, Zi, GOPS, organizacje społeczne, instytucje kultury

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

3	Organizowanie pomocy specjalistycznej dla członków rodzin, które borykają się z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.	- liczba osób objętych wsparciem (>15/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, GOPS, organizacje społeczne
4	Wspieranie osób uzależnionych od alkoholu, organizowanie dla nich pomocy specjalistycznej.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, GOPS, organizacje społeczne
5	Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występuje problem przemocy w rodzinie poprzez np. świetlice środowiskowe itp.	- liczba dzieci objętych wsparciem (>20/rok)	30 – 50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, GOPS, organizacje społeczne, instytucje kultury, placówki oświatowe
6	Organizacja specjalistycznej pomocy psychologicznej, prawnej w ramach świadczonych usług Punktu Konsultacyjnego.	- liczba osób korzystających z Punktu (>30/rok)	30 – 40 tys./rok	Środki własne	GOPS, Urząd Gminy
7	Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny, a także przez sprawców i ofiary przemocy w rodzinie, za pośrednictwem np. mediów, materiałów drukowanych czy spotkań mieszkańców ze specjalistami.	- liczba przeprowadzonych działań informacyjnych (≥ 1 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, GOPS, organizacje społeczne
8	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym.	- liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta” (<15/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	GKRPA
9	Realizacja programów profilaktycznych oraz wspieranie ofert alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin	- liczba zrealizowanych programów (≥ 3 /rok)	25 – 30 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne	GKRPA, ZI, GOPS, organizacje społeczne,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

	borykających się z problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie.	- liczba osób objętych wsparciem (>50/rok)		pozyskane w miarę możliwości	instytucje kultury, placówki oświatowe
10	Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy w zakresie problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.	- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych (≥ 2 /rok) - liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań, prelekcji w placówkach edukacyjnych (≥ 2 /rok)	5 – 6 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, GOPS, placówki oświatowe, instytucje kultury
11	Podjęcie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych oraz stosowania przemocy.	- liczba przeprowadzonych interwencji (<35/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	GOPS, Policja
12	Podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.	- liczba podejmowanych działań (≥ 2 /rok)	10 – 15 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, GOPS, organizacje społeczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL IV Realizacja systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych					
1	Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba organizowanych działań (≥ 5 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (>100/rok)	40 – 50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

2	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 3 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 40 /rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, organizacje społeczne, instytucje kulturalne, placówki oświatowe
3	Objęcie wsparciem asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba rodzin objętych wsparciem (< 12 /rok)	20 – 30 tys./rok	Środki własne	GOPS
4	Wspieranie rodzin zastępczych w ramach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	- liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (< 10 /rok)	40 - 50 tys./rok	Środki własne	GOPS
5	Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców, którzy borykają się z trudnościami opiekuńczymi.	- liczba rodzin objętych wsparciem (> 10 /rok)	20 – 40 tys./rok	Środki własne	GOPS, organizacje społeczne
6	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie (pomoc finansowa i niefinansowa).	- liczba osób objętych wsparciem (> 50 /rok)	20 – 35 tys./rok	Środki własne	GOPS
7	Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów.	- liczba osób objętych wsparciem (> 20 /rok) - liczba dzieci objętych wsparciem (> 30 /rok)	25 – 30 tys./rok	Środki własne	GOPS
8	Udzielanie pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym	- liczba osób objętych wsparciem (> 10 /rok)	10 – 15 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS
9	Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, a także profilaktyki uzależnień.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 300 /rok)	5 – 7 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, organizacje społeczne, placówki oświatowe

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego V na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL V Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym					
1	Realizacja działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową oraz aktywność społeczną osób starszych i niepełnosprawnych, w szczególności poprzez włączanie w inicjatywy wolontariackie i międzypokoleniowe.	- liczba organizowanych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 200 /rok)	15 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
2	Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem seniorów w życiu społecznym.	- liczba przeprowadzonych kampanii (≥ 2 /rok)	5 – 7 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
3	Zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych.	- liczba osób objętych wsparciem (> 5 /rok)	50 – 75 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy
4	Organizacja miejsc integracji społecznej	- liczba zorganizowanych miejsc (≥ 1)	250 – 350 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy
5	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z terenu gminy.	- liczba osób objętych wsparciem (< 100 /rok)	x	Środki PUP	PUP, GOPS, Urząd Gminy
6	Rozwijanie współpracy z PUP w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i	- liczba i rodzaj współpracy (≥ 2 /rok)	x	Środki PUP	PUP, GOPS, Urząd Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALCZYCE NA LATA 2023-2030

	stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.				
7	Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych.	- liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)	40 -50 tys./rok	Środki PUP, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy, PUP
8	Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do pełnienia ról społecznych poprzez organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GOPS, Urząd Gminy, PUP, organizacje społeczne

Źródło: opracowanie własne

MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030* będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malczycach. Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłużą sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie gminy.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie zbierania i analizowania informacji dotyczących działań, które zostały podjęte lub zrealizowane oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, posłużą do podejmowania działań korygujących oraz oceny tego, czy realizacja wyznaczonych celów zmierza w słusznym kierunku. Monitorowanie osiągniętych wskaźników przyczyni się do sporządzenia charakterystyki uzyskanych efektów oraz ich wpływu na niwelowanie występujących problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji Strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Do oceny stopnia wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane wskaźniki określone w przyjętych kierunkach działań, a także dane dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i zespół działających w jej realizacji. Wskaźniki monitoringowe mogą być modyfikowane, aby w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji Strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030* mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Malczyce w powiecie średzkim 4

Spis schematów

Schemat 2 Najważniejsze problemy społeczne zdiagnozowane w gminie Malczyce 36

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Malczyce w latach 2017-2021 10

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2021..... 19

Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji 22

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2021 r.	22
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2017-2021	23
Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Malczyce w latach 2017-2021.....	25
Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2021 r.	26
Tabela 8 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2017-2021	27
Tabela 9 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Malczyce w latach 2017-2021	29
Tabela 10 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2021	32
Tabela 11 Analiza SWOT.....	37
Tabela 12 Cele strategiczne i operacyjne	40
Tabela 13 Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malczyce na lata 2023-2030 z celami ujętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2021-2030.....	42
Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I na lata 2023-2030	43
Tabela 15 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II na lata 2023-2030	44
Tabela 16 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III na lata 2023-2030	45
Tabela 17 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV na lata 2023-2030.....	47
Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego V na lata 2023-2030.....	49

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malczyce w latach 2017-2021.....	10
Wykres 2 Przyrost naturalny w gminie Malczyce na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021.....	11
Wykres 3 Saldo migracji w gminie Malczyce w latach 2017-2021.....	11
Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w gminie Malczyce w latach 2017-2021	18
Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Malczyce w latach 2017-2021.....	20
Wykres 6 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2017-2021	21
Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Malczyce w latach 2017-2021.....	21
Wykres 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Malczyce w latach 2017-2021	23
Wykres 9 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2017-2021	24
Wykres 10 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Malczyce	28
Wykres 11 Liczba rodzin w gminie Malczyce korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2017-2021.....	31
Wykres 12 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Malczyce w latach 2017-2021	34

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Gmina Malczyce	5
Zdjęcie 2 Pałac w Kwietnie	6
Zdjęcie 7 Zawadka – młyn w Zawadzie	6
Zdjęcie 3 Cerkiew Zwiastowania Przenajświętszej Bogurodzicy w Malczycach	7
Zdjęcie 4 Kamień upamiętniający najwyższe poziomy wód Odry w Malczycach	7
Zdjęcie 5 Pałac w Rachowie.....	8
Zdjęcie 6 Kaplica w Chełmie	8
Zdjęcie 8 Izba Muzealna w Malczycach.....	9
Zdjęcie 9 Hala Sportowo-Widowiskowa w Malczycach	13